

Vyjádření vedoucího práce k bakalářské práci:

Cyril KUBÁT, Ciceronova korespondence s M. Terentiem Varronem (46 – 45 př. Kr.). Překlad a interpretace vybraných dopisů. UK FF 2017. S. 40.

Kol. Kubát předkládá na konci svého bakalářského studia oboru „Dějiny antické civilizace“ závěrečnou práci, jejíž téma si zvolil proto, že na něm mohl uplatnit nejen svůj nesporně hluboký zájem o římské dějiny, v tomto případě konce republiky, ale i osvědčit schopnost překladu ne právě jednoduchého latinského textu a jeho komplexnější interpretace, odpovídající první úrovni vědecké práce. Možnost zabývat se živou korespondencí dvou největších kulturních osobností své doby, Cicerona a Varrona, v politickém kontextu událostí občanské války, v níž oba tito muži patřili k poražené straně, byla jistě přitažlivá.

Proto je velmi škoda, že kol. Kubát v souvislosti s ostatními studijními povinnostmi neodhadl dobře náročnost svého tématu a dostal se tak zřejmě do časové tísně, která se projevila především ve zpracování komentáře k dopisům a vůbec ve velmi stručných konečných formulacích autorova výkladu; chybějící čas vzal autorovi možnost odevzdat práci, která by skutečně odpovídala jeho schopnostem.

Proti zvolené struktuře práce nelze mít námitek: po krátkém úvodu následují biografické medailony Ciceronův a Varronův, potom je nastíněna politická situace v Římě, jejímž protagonistou je pochopitelně Caesar; jádrem práce jsou překlady a komentáře dopisů, v závěru je pak velmi stručné porovnání obou základních komentářů, které kol. Kubát používal a po tom v Závěru (opět velmi stručném) je charakterizován osobní vztah Cicerona s Varronem. Práce je uzavřena soupisem užití literatury (kde chybí některé naučné slovníky).

Kol. Kubát přeložil 7 Ciceronových dopisů Varronovi. Každý dopis je nejprve uveden v originálním znění (ke kterému je orientován i komentář); chronologie dopisů a text jsou převzaty ze současné nejlepší edice D. R. Shackletona Baileyho. Kubátův překlad je vcelku spolehlivý a „český“, vhodně se vyrovnává s řadou míst, kde – jak to v korespondenci bývá – jsou narážky, které jsou jasné jen korespondentům samotným. Některá místa překladu by však měla mít odezvu v komentáři, který by vysvětlil překladatelovu volbu či nesnáz: např. srv. zjednodušený překlad (s nímž souhlasím) v dop. 4.2.3 „naše společná zahálka“ a orig. *nostra nobiscum aut inter nos cessatio*; podobně 4.7.2 ...*te semper mecum in luctu fuisse* – „že jsi vždy se mnou truchlil“, ale věcně tady musí být spíše „---jsi stejně jako já truchlil“ (Cicero a Varro spolu nebyli), tamtéž zůstává problematické i *alterius utrius exercitus et ducum interitum*, což je oříšek i pro komentátory. Celkově pokládám překlad za nejpodařenější část práce.

Ve svém komentáři zůstal kol. Kubát až příliš závislý na komentářích Shackletona Baileyho a Tyrrella s Purserem. Dokáže tam získané informace kombinovat, všímá si (ale ne soustavně!) textově kritické situace, připojuje i své postřehy (např. s. 29 a 37 k *cenitare a hospitium*; s. 33: zahrada v knihovně aj.). Jeho komentář je sice odborně v pořádku, ale (opět) je příliš stručný a má relativně malý výběr míst, která by si komentář zasloužila; na úrovni bakalářské se přirozeně dá očekávat více „problémů“, než kolik jich shledávají výsostní editoři.

Ke srovnání obou hlavních komentářů (s. 39): nelze oba komentáře stavět jakoby proti sobě („naopak“), obou komentáře se doplňují, Shackleton Bailey pak odráží pokročilejší dobu bádání. K Závěru (s. 20): s charakteristikou vztahu obou mužů lze souhlasit, ale argumentace by měla být důkladnější.

Jazykovou stránku výkladu lze ocenit v celku pozitivně, text je čtivý, na tiskové chyby jsem nenarazil. Zaráží skloňování jmen Straba (s. 9) a Scipiovi (s. 38); z věcných nepřesností uvádím s. 10: Cicero „neuprchl za Atticem do Épeiru“, ale pobýval tam na jeho statku v Buthrotu; s. 11: Cicerona bych nepokládal za vyznavače stoicismu (byl eklektik!); s. 15: naopak, Caesar se zmocnil státní pokladny v dubnu 49; s. 17 je omylná formulace, resp. přehlédnutí, senát nepřišel s reformou kalendáře; s. 37: Balbus a Oppius nezastávali „významné politické funkce“, byli „jen“ Caesarovými tajemníky a agenty.

Závěrem konstatuji, že kol. Kubát po mém soudu zpracoval téma své bakalářské práce v míře, kterou nevyčerpal všechny možnosti tématem nabízené, zvláště pokud jde o komentář. Výkon, který je v práci obsažen, však opodstatňuje práci přijmout a doporučit k obhajobě.

Mé předběžné hodnocení je „dobře“.

24.8.2017